ל) ול"ל אלעזרו. ב) תמורה ב: י. זבחים ו. נדרים לו:, ג) ס״א בלבור כביחיד, ד) ובלבור. רש"א, ס) [ויקרא כו], ו) [ל"ל טוב ברע או רע בטוב], ו) ל"ל אלעור, ח) ל"ל אלעור, ט) וועי׳ מוס׳ זבחים ו. ד״ה מקופיאן, י) [תמורה טו.],

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בת"י ד"ה ומאי אומר רבי מעיקרא בהוריות וכו' כל"ל: תניקונה בארית דבו כל כל. ב] בא"ד שאינו כא על חטא אין מניחין וכר. צ"ל שאינו כא על חטאת מבורר אין מניחין

מוסף רש"י

המקדיש מוסיף חומש. אדס שנדר קרבן והפרישו חבירו משלו להתכפר בו הטדר והומס ובא לחללו, אם המפריש מחללו מוסיף חומש ואם הממכפר מחללו אינו מוסיף חומש, דתלייה רחמנא לחומש במקדיש דכחיב (ויקרא כז) ואם המקדיש יגאל לת ביתו ויסף חמישיתו ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אותו (ובחים ו.) או: שאם רולה לפדות הקדשו כגון שנפל בו מוס, יכול לפדותו ומוסיף חומש, אבל מימר אינו מוסיף חומש דכתיב אם המקדיש וגו', על הקדש ראשון אתה מוסיף חומש ולא על הקדש שני כגון תמורה, ע"א שאם הקדיש בית או שדה ואתו בעלים לפדותו לא פרקי בלא חומש דכתיב ואם פרקר בנח מומש דבתיב וחם המקדיש יגאל ויסף חמישיתו, אבל אם גאלו אחר לא חייביה כחמנא ליחו חומש וחחורה ב:). והמתכפר עושה בה תמורה. שאם הפריש ישראל קרבן כדי שיתכפר בו חבירו ישראל ואמר המתכפר זו תחת זו תמורתו תמורה ולוקה, . דכיון שהופרש לגרכו קרי זכיון שהופנש ננוכו קרינוו ביה קרבנו דבתר המתכפר אזלינן (שם) דאיהו הוי בעלים לידיה (זבחים ו.). והתורם משלו על של חבירו. מתכוחה שלו על טכלין של חבירו לפוטרו מן המעשרות, טובת הנאה שלו. של תורס, שיכול ליתנו לכל כהן שירצה, אי נמי אם אמר לו ישראל הילך סלע זה ותנה לבן בתי כהן, הוי אותו סלע ולא של הנתרם של תורם כיון שנתרמה על טבל שלי נמלא דנותן סלע על של עלמו. הך מילתא דר' אבהו סלת מילי נינהו (תמודה ב:

תום' ישנים

ורווי"ז וווח י

שייך לעמוד קודם דבחם ואיכא לחימר בחם דו דר"ש משום דאין חילוק בין שותפין לזבור, אבל לפי מסקנא בינוכן לכבור, מכני למימר דספ"ק דהוריות מלינו למימר דלר"ש נמי מת אחד מן השותפין פטורין (דמוקמינן) [ומוקמינן] לה להך ברייתה דהתם כר"ש כדמוקמה רב יוסף לעיל, והשתא קשה דנ"מ

לדברי האומר וכו'. רבי מאיר קרייה לעיל קרבן יחיד: מאי קמיבעיה ליה. הא ודאי פשיטא לן דאחיו הכהנים מתכפרים בו וקרבן השותפין אין עושין תמורה ומאי מספקא ליה בגוה: אי נימא אי בתר מקדיש אוליגן. לענין תמורה והאי יחיד אקדשיה דמשלו הוא בא ולא משל שותפות: אי בתר

מתכפר אולינו. והרבה מתכפרים בו: פשיטא. דלענין תמורה מתכפר הוי בעליו: דחמר ר׳ חבהו חמר ר׳ יוחנן. שלשה דברים בנותן משלו את חובת חבירו: המקדיש. בהמתו לנאת בו חבירו חובה שעליו המקדיש הוי בעלים לענין תוספת חומש אם הוממה ובא לחללה אבל אם בא המתכפר לחללה אינו לריך להוסיף חומש דגבי חומש כתיב (ויקרא כו) ואם המקדיש יגאל וגו' מקדיש ולא מתכפר: והמתכפר עושה בה תמורה. אבל המקדיש אם המיר בה אינה תמורה דאין ממירין בשל אחרים והאי לאו בעלים דידיה הוא: והתורם משלו על של חבירו עובת הנאה שלו. בידו לתתה לכל כהן שירצה ואם בא אחר ואמר הילך סלע זה ותן תרומה זו לבן בתי כהן של זה היא שתרומה שלו שנאמר כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך [וגו'] ונחתה ללוי וגו' (דברים כו) תלה הכתוב הנתינה במי שמעשרה משלו: בקביעותה מתכפרי. כשאר המכפרים שהפרישו אחרים עליהן שהקנו להם הבהמה לכפרה אף כאן נקנה להן חלק בו והויא לה חטאת השותפין לענין תמורה: או דילמה בקופיה מתכפרי. כלומר חין כפרתן קבועה בו אלא נפה על גב כפרת כהן גדול כדבר הלף על פני המים ואין הקרבן נקרא על שמם וקרבן יחיד הוא. וילף הברזל (מ"ב ו) מתרגמא וקפא פרזלא: **חומר כובה**. שבא תחילת הקדש מבתמורה שהומרה בו: שהובח וכו'. ולקמיה מפרש ואזיל בהי זבח משכחת לה: מה שאין כו בתמורה. שהתמורה אינה בלבור ואינה דוחה שבת שאין זמנה קבוע ואינה עושה תמורה דכתיב הי והיה הוא ותמורתו ולא תמורת תמורתו: שהתמורה חלה. עלה קדושת הגוף

בכור אפילו היא בעלת מום קבוע בשעת התמורה ואם בא לחללה אינה יוצאה לחולין אלא לענין זביחה ואכילה בלבד אבל לא ליגזו וליעבד שאין חילוק בה בין תם לבעל מום דכתיב (ויקרא מ) יו רע בטוב או טוב ברע ואם המר ימיר וגו': משא"ר כובח. שהובח אם קדם הקדישו את מומו אין יולא בפדיונו לחולין ליגוז וליעבד דכתיב בפסולי המוקדשין (דברים יב) תזבח ואכלת בשר תזבח ולא גיזה בשר ולא חלב אבל קדם מומו להקדישו הרי הוא כמקדיש עלים ואבנים לדמי עולה שאין קדושת הגוף עליהן אלא קדושת דמים בלבד ויוצאין בפדיונן לחולין גמורין כדתנן בבכורות (דף יד.) ובשחיטת חולין (דף קל.): אלא לאו דפר. יום הכפורים נוהג בלבור כביחיד דחטאת היא וחטאת נוהגת בלבור ועושה תמורה אלמא פר יום הכפורים עושה תמורה: באילו של אהרן. דיום הכפורים: מאי תמורה שם תמורה. לעולם בפר והאי חומר בזבח מבחמורה דקתני לאו אחמורה דידיה קאי אלא הכי קאמר חומר בזבח משם תמורה שאין לך דבר ששמו תמורה דוחה שבת ואפילו התמורות הקריבות: אי הכי. דשם קתני זבח נמי שם זבח קתני וכיון דשם זבח תני תנא מאי דוחקיך לאוקומי בחד זיבחא דתשמע מינה דבפרו של אהרן או באילו מיירי דילמא הכי קאמר תנא חומר בדבר ששמו זבח מדבר ששמו תמורה שיש זבח נוהג בלבור כביחיד ויש זבח (תמורה) שדוחה שבת כגון 'חיד: שם ובח לא קחני. האי תנא אלא בחד זיבחא נקט למילתיה:

דוחק כאן חלמודא לאשכוחי נפקוחא. ונראה לרבינו דהכא בשמעחין לא מני משכח הך נפקוחא דודאי גבי שומפות ב"ד כגון פר הבא על מטאח חלב ודם יש חילוק בין מת אחד מב"ד למת אחד מן (השומפין) הצבור אבל גבי פר מטאח דיוה"כ שאינו בא על מטאח [מבורר] אין מניחין מלהביאה בשביל אוחו כ"ג שמת [ד]אית לן למימר דבין לר"י בין לר"ש ראויה היא להקרבה ואינה נדחים כלל בשביל מיחת

לדברי האומר פר יום הכפורים קרכן יחיד עושה תמורה או אינו עושה תמורה כו'. מכלל דאיכא מאן דאמר דשותפות. אף על גב דאיכא למימר דהא דקרי ליה רבי מאיר קרבן יחיד לא אתא אלא לאפוקי מת"ק דקא סתים למילתיה וקאמר

קרבנות לבור דוחה שבת וטומאה וקאמר ליה רבי מאיר לא היה לך לדברי האומר פר יום הכפורים קרכן יחיד לומר בהאי לישנא דאין הדבר תלוי עושה תמורה או אינו עושה תמורה לאו בזה כדאמר לעיל אבל מודה הוא מכלל דאיכא למאן דאמר דצבור לא מכלל דקרבן שותפין הוי ואינו עושה תמורה דאיכא למאן דאמר דשותפין גופא בעי רבי לדידיה כמו לת"ק ור׳ יי אליעזר משמע יחיד (אליעזר) לדברי האומר פר יוה"כ קרבן יחיד ליה דקרבן יחיד ממש הוי מדקרי ליה עושה תמורה או אינו עושה תמורה מאי קא קרבן יחיד דאי לא אתא אלא לאפוקי מיבעיא ליה אי בתר מקדיש אזלינן אי בתר מת"ק הכי הוה ליה למימר והלא פר מתכפר אזלינן פשימא דבתר מתכפר אזלינן יום הכפורים וחביתי כהן גדול ופסח שאינן קרבן לבור ודוחה שבת וכו׳ דא"ר אבהו א"ר יוחנן מאהמקדיש מוסיף חומש ולמסקנא דמסקינן דרבי ^{ה)} אליעזר מיבעיא ליה האי מקיבעא מכפרי או יוהמתכפר עושה בה תמורה יוהתורם משלו על של חבירו מובת הנאה שלו לעולם מקופיא היינו ספיקי' דמספקא ליה פשימא ליה דבתר מתכפר אזליגן והכי קא אי קרבן יחיד דר"מ דווקא או לאו מיבעיא ליה אחיו הכהנים בקביעותא מתכפרי דווקה הלה להפוקי מת"ק קחמי כדפי": אחין הבהנים בקביעותא או דילמא בקופיא מתכפרי ת"ש חומר בזבח מכפרי או בקופיא מכפרי. הכח מבתמורה וחומר בתמורה מבזבח חומר משמע אי מקופיא מכפרי אז עושה בזבח שהזבח נוהג ייביחיד ייכבצבור ודוחה ממורה אע"ג דאיכא טובא דמכפרי את השבת ואת המומאה ועושה תמורה בה מקופיא לא חשיב קרבן שותפין מה שאין כן בתמורה חומר בתמורה מבזבח ועושה תמורה ותימה דאמרינן בזבחים ישהתמורה חלה על בעל מום קבוע בפ"ק (דף ה:) הניח בהמה לשני בניו הואינה יוצאה לחולין ליגזו וליעבד משא"כ ומת קריבה ואין ממירין בה משום בזבח האי זבח היכי דמי אילימא דיחיד מי דאין שותפין עושין תמורה אע"ג דמסיק התם דיורש לא מכפר אלא דחי שבת ומומאה אלא דצבור מי עושה מקופיא ויש לומר התם דליכא אלא תמורה אלא לאו דפר ודוחה את השבת יורשין דמכפרי ביה מקופיא חשיב ואת המומאה דקביע ליה זמן ועושה תמורה קרבן שותפין אבל הכא דאיכא כהן דקרבן יחיד הוא אמר רב ששת לא יבאילו גדול דמכפר ביה מקיבעא לא חשיבא של אהרן הכי נמי מסתברא דאי סלקא כפרה דידהו כלום וכמאן דליתא דמי דעתך דפרו תמורה דפר שבת ומומאה ולא חשיב קרבן שותפין ומימר בהש: הוא דלא דחיא הא בחול מקריב קרבה אן דילמא מקופיא מכפרי. וניתו הא יתמורת חמאת היא ותמורת חמאת נמי מקופיא מכפרי דאי לאו למיתה אזלא לא לעולם פרו ומאי תמורה הכי הויא ליה דשותפין ואין עושין ממורה: חומר בתמורה בו'. שם תמורה אי הכי זבח נמי שם זבח שם תימה לי אמאי לא חשיב שהתמורה זבח לא קתני ממאי מדקתני חומר בתמורה שהתמורה חלה על בעל מום קבוע

> ישנו בטעות שאם הרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין הכא לא איירי במעשר שהרי אינו דוחה שבת וטומאה ויש לומר דשמא תנא ושייר דאיכא נמי מילי אחריני אי נמי לא קא חשיב אלא מילי דאידי ואידי חיילא אלא דהאי עדיף וחמור מהאי אבל בטעות דתמורה חיילא וזבח לא חייל כלל לא קא חשיב: תמורת חשאת היא ותמורת חשאת למיתה אולא. ולא מלי לשנויי רבי שמעון היא ידלית ליה מיתה בחטאת שותפות דמ"מ רעייה אית ליה: ראי ם"ד מאי זבח שם זבח האיכא בכור ומעשר וכו'. הא דלא אוקמה כזכח שלמים דנוהגין בלבור כביחיד דאיכא שלמי לבור ואיכא שלמים דדחו שבת וטומאה כגון כבשי עלרת ואיכא שלמים דעושין תמורה כגון שלמי יחיד יש לומר כיון דלא שוו להדדי שלמי לבור דוה ליום ולילה ולפנים מן הקלעים לזכרי כהונה וקדשי קדשים ושלמי יחיד לשני ימים ולילה אחד ובכל העיר לכל אדם וקדשים קלים הן לא הוה כייל להו תנא למיקרינהו זבח סתמא ובעולה או בחטאת לא אוקמיה שבאין בלבור כביחיד ויש מהן מן העולות והחטאות שדוחין שבת וטומאה ויש מהן עושין תמורה יש לומר כיון שאין כל אלו הדרכים נוהגין בכל העולות לא הוה קרי ליה תנא זבח בסחם:

> נוקמה דלבור או דיחיד שומנו קבוע ויש זבח שעושה תמורה כגון קרבן

ולא את הטומאה. ואקשינן אי הכי האי דקתני זבח נוקמה שם זבח ולא פר כהן גדול, וא״ל לא יכלת למימר שום זבח קתני, דקתני

רבינו חננאל חלה אפילו בטעות דאמר יהיה (ויקרא כו) לרבות שוגג כמזיד מה שאין כן בזבח דהקדש טעות אינו הקדש באותו זבח שדוחה שבת וטומאה ואע"ג דמעשר בהמה נמי

ידא אהדהוסומאה: אקשיק א הזכר יואר קונגי ובהדנוקטה שם ובדרוא אם כותן הדור, אך את אידה בידו כינות ובדרוקיי, קונגי סיפא דהג מתניאת אותני את המהרד שהמתורה להל על בעל מוס קבוע ואין יוצא לחולין ליגדו וליעבד, מה שאין כן בובח. ואי סיד שום זבח, הא איכא בכור ומעשר דחלין על בעל מוס קבוע ואין יוצאין לחולין ליגדו וליעבד, אלא שום זבח לא קתני ומאי שנא.

שום זבח, הא איכא בכור ומעשר דחלין על בעל מום קבוע ואין יוצאין לחולין ליגדו וליעבד, אלא שום זבח לא קתני ומאי שנא.

מן מניסן מלסבילה בשבל לחנו כייג שמת [דוליי לן לויי לביי בל מער מייג אל שום זבח לא קתני ומאי שנא.

מל מטאח מבורר ואשיג דאיכא אינש בעי לאחויי ראיה החם לעיל משעיר ראש חדש שבא תמרומת האבה שאינו בא מוני מל הייצ לייי הוא אול הלק בו אל אוריי ראיה החם לעיל משעיר ראש חדש שבא תמרומת האבה שאינו בא מוני בי שה א לו מרשי היינו בעודה אות מתקדש וכי.]

מעות שלו וכי האי גוולא ודאי קפדינן, אבל [כושאין לו אלא חלק בו לא קפדינן כי הכא בפרו של אהרן. ולי נראה דלא קשיא ולא מרק בו לא הפדיע ולא חלק בו לא קפדינן כי הכא בפרו של אהרן. ולי נראה דלא קשיא ולא מייד איכולין למות כולן, וכיין שתת אחד מהן נדחה הקרבן, אבל כך הבבע בהא ודאי לא מייד אייד שלו מות בען לייד לייד שיכולין למות כולן, וכיין שתת אחד מהן נדחה הקרבן, אבל כך הבבע בהא ודאי לא מייד שובי או שלום או כגון לייד שיכולין למות כולן, וכיין שתת אחד מהן בייד שבצט אחד הביריות וה, או מתה בעל השבע לייד הלדוריות וה, או אות המשוף היינו כגון שני בני אדה אות שניין לייד לא כלה שבעא וקריא בהן שפיר ראיה כפרה זו שבפכר על יולאי מלרים, והא דקח של הדרוריות וה, אות הוה מצע לתיתר בלא מייתי לאה תפר של מייתי לאה תפר של יום הכפורים כיי ודתי ליה כר ניוף הכדום לאתר התות היקרי אלא מייתי האה שביר דלא מיקש דתאי שביר דלא מיקש דתאי שביר דלא מיקשי דתאי של לצור מיקרי אלא מייתי ראה משעיר ע"ז דאית ליה לביש שני שיו ולומר הפרון מו השום בית דון, אבל פר שעיר ע"ז דוכל קאי אכר שעיר ש"ז ובאל מות האלי עושה נראה ליום, דלי הם הליי גול הבי היו כול אביי להשות היום לאל מיים הבות לא הבי הבען לא הבים היום לא ביה המען ליה המים לא היו המען ליה המים אות האלי מות אות היו היום לא היו הכל ליה ליה המים לא היו הכל אות היום אות היו לאה בית לא היו המען לאה המער ש"ז וקאמר האו מעתהן אול שפיר דבעיןןן דקאמר הכל מאי נית היול לפר היים הכל ליו. הם לא היו הכל לאי גרם ליום להביה יום לאביי ש"ז ולא להיו בעל ליום להיו בערי ש"ז וקאמר הלא לא משער ש"ז וקאמר של היו בעל של היום בערים אות היום לא מתות היום אות היום לא להיו היום לא היו בעם לא היו בעל ליום היום לא היום אות היום לא להיום היום לא לא מת היום לא היום לא לא לאם היום לה אות היום לא היום הבים

ואינה יוצאה לחולין ליגוז וליעבד ואי

סלקא דעתך מאי זבח שם זבח והא איכא

גר מצוה ב א מיי׳ פ״ז מהלכות

ערכין הלכה לג ב מיי' פ"ח פ"א מהלכות תמורה הלכה ד: לד ג מיי׳ פ״ד מהלכות תרומות הלכה ב:

לה דה מיי׳ פ״ג מהל׳ תמורה הלכה ה: לו ו מיי׳ שם פ״א הלכה י: לז ז מיי׳ פ״ד מהלכות פסולי המוקדשין הלכה א ופ"ג מהלכות תמורה הלכה א:

לדברי האומר פר של יום הכפורים קרבן יחיד הוא עושה תמורה או לא. כלומר אם ימירהו כהן גדול נתפסה תמורתו אי לא. ל) (ולעולם ר׳ אלעזר היא דא״ר אלעזר) מוסיף חומש והמתכפר הוא . המימר. התורם משלו על המינהו. החוום משלו על של חבירו טובת הנאה שלו. כלומר נותנו לכל כהן שירצה. [ושנינן] הא דא״ר יוחנן פשיטא ליה לר׳ אלעזר, מיהו הכי קמיבעיא ליה לר׳ אלעזר, אחיו הכהנים שנקבעו בזבח נעשה זבח של שותפין ואינו יכול המקדיש להמיר שהרי גם אחרים מתכפרים בו. ותנן (לא) [דאין] השותפים עושים תמורה. או דלמא בהיקיפא מתכפרים, כלומר אין לאחיו הכהנים בפר כהן גדול כלום עד שעת הקפת הוידוי, וכשמתקבצין ביום הכפורים להאזיז הוידוי באותה שעה לכן תמורתו תמורה אי לא. ת"ש מיהא דתני בתוספתא בתמורה חומר בזבח מבתמורה שהזבח דוחה שבת וטומאה ונוהג ביחיד כבצבור ועושה תמורה, מה שאין כן בתמורה. ותניגן בסוף תורת כהנים והיה הוא, הוא הקודש עושה תמורה ולא תמורתו עושה תמורה, ומוקים לה להאי זבח דקתני הכא פר כהן גדול הוא, ודחי שבת וטומאה משום דקביע ליה זמן. ותנינן כל הקבוע לו זמן מן התורה דחי שבת ודחי טומאה ועושה תמורה דקרבן יחיד ודחי רב [ששת] ואמר הכי, האי זבח לא יכלת למימר דפר ותר ובחלא כלונלטיטו ופח כהן גדול הוא, אלא האי זבח אילו של כהן גדול הוא שהוא עולה. ותמורת עולה אע"ג עולה וולדותיה הרי הן כעולה טעונה הפשט וניתוח. אינה דלא קביע לה זמנא, אבל הפר של כהן גדול ביום חטאת למיתה אזלה, דתנן . בתמורה תחלת פרק ד' וולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה כולן ימותו י וכיון דלמיתה אזלו [למאי] שבת ולא טומאה. ופרקינן . . מאי תמורה שום תמורה. פי׳. והאי דאמרת תמורתו למיתה אזלא ודאי הכי הוא. אלא האי דקתני מה שאין כן בתמורה לאו אהאי דא׳ ועושה תמורה קאי, אלא אתמורה דעלמא תני אינה דוחה את השבת